

УРОК

«ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ПРИВАТНІЙ СФЕРІ: ЩО ТАКЕ ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ЧОМУ ВОНА ВАЖЛИВА ДЛЯ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ?»

Команда «Praetor» (Юридична клініка «Астрей» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка)

МЕТА УРОКУ:

обізнаність у ключових поняттях: «доброчесність», «приватний сектор» та «комплаєнс»; створення комунікативного майданчику для обговорення, обміну думками та спільного аналізу, для глибшого розуміння суті доброчесності та її значення в приватному секторі.

АУДИТОРІЯ / КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ:

13-18 років/ 15-25 осіб.

ТРИВАЛІСТЬ:

45-60 хвилин.

ФОРМАТ:

заняття (онлайн чи офлайн).

ОБЛАДНАННЯ:

мультимедійний проектор, фліпчарт/крейджана дошка, стікери, маркери, магніти для дошки.

АВТОРИ:

Богун Марія, Клименко Марія, Кашуба Марія, Остапенко Олена

ХІД УРОКУ.

ПРИВІТАННЯ, ЗНАЙОМСТВО З АУДИТОРІЄЮ. ПРЕДСТАВЛЕННЯ ТЕМИ.

Вітаємо усіх! (команда називає себе)

Ми поділили весь матеріал на 3 компоненти з метою кращого засвоєння інформації.

Перший компонент: Доброчесність.

Наша загальна тема — «Доброчесність у приватній сфері». Приватна сфера охоплює всі аспекти приватного життя, що не підпадають під прямий контроль держави, і є основою для особистої та

економічної свободи. Ми вважаємо доцільним виділити сектор економіки, як важливу складову приватної сфери, оскільки саме в ньому найбільш чітко виражається вільне волевиявлення народу та його здатність до саморегуляції.

Необхідність доброчесності у приватній сфері полягає в тому, що на її основі будуються довірливі та стабільні суспільні відносини, без яких неможливий сталий розвиток. Саме тому ми пропонуємо детальніше розглянути роль доброчесності в приватному бізнесі через призму комплаєнсу.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДО УРОКУ:

Запитання до аудиторії: Що таке доброчесність? З чим цей термін у вас асоціюється?

Підказка: (дві складові — добро і чесність; спроможність вчиняти добро, толерантність, повага до інших, висока моральна чистота, прозорість).

На початку нашого заняття ми хочемо звернутися до аудиторії з запитанням: «*Що таке доброчесність?*» Це питання ставиться для того, щоб зафіксувати їхні початкові уявлення та очікування щодо теми, які стануть стартовою точкою обговорення. Ми плануємо створити інтерактивне обговорення, аби кожен міг висловитися та почути думки інших. Повернувшись до цього ж питання в кінці уроку, ми зможемо побачити, як змінилося їхнє розуміння доброчесності під час нашої презентації. Це допоможе підсумувати, наскільки учасники глибше зрозуміли значення доброчесності, зокрема у сфері бізнесу.

Доброчесність — це набір цінностей і принципів, які допомагають будувати довірливі, чесні та відповідальні стосунки. Дотримання принципів доброчесності є основою для особистої і суспільної стабільності, і сьогодні ми обговоримо, чому це так важливо.

Погляньте на нашу таблицю у презентації. У першому стовпчику ви бачите основні принципи доброчесності, які є фундаментальними для розвитку гармонійного життя в суспільстві: чесність, відповідальність, повага, прозорість і справедливість. Дотримання кожного з цих принципів допомагає створити атмосферу довіри — як у родині, серед друзів, так і в суспільстві загалом.

- 1. Чесність.** Це принцип, який означає, що ми завжди говоримо правду й уникаємо обману. У повсякденному житті це проявляється, наприклад, коли ми чесно розповідаємо про свої наміри та вчинки. Наприклад, якщо підліток обіцяє батькам повернутися додому вчасно, а потім дотримується цієї обіцянки — це прояв чесності. Якщо ж чесність порушується, це призводить до втрати довіри, яку потім нелегко повернути.
- 2. Відповідальність.** Вона передбачає, що люди відповідають за свої вчинки та їхні наслідки. У повсякденному житті відповідальною поведінкою буде визнати свою помилку, коли вона стається, і виправити її. Наприклад, якщо дитина розлила сік у кухні, вона може взяти відповідальність і прибрати за собою. Коли відповідальність ігнорується, інші можуть відчувати розчарування або навіть образу.

3. **Повага.** Ставлення з повагою означає прийняття цінності іншої людини, її думок і почуттів. Наприклад, ми проявляємо повагу, коли вислуховуємо думку друга, навіть якщо не завжди згодні. Порушення поваги — наприклад, коли хтось висміює іншу людину чи ігнорує її почуття — може завдати шкоди відносинам і породити конфлікт.
4. **Прозорість.** Це відкритість і готовність ділитися важливою інформацією, коли це потрібно. У повсякденному житті прозорість проявляється в тому, що ми чесно і відкрито розповідаємо про наші рішення або причини своїх вчинків. Наприклад, коли батьки пояснюють дітям, чому приймають певні рішення, вони створюють атмосферу довіри. Але якщо важлива інформація приховується, інші можуть почати сумніватися у наших мотивах.
5. **Справедливість.** Цей принцип означає рівне та чесне ставлення до інших, незалежно від їхніх особистих особливостей. Наприклад, коли ми ставимося до всіх своїх друзів однаково добре, не виділяючи нікого — це прояв справедливості. Порушення справедливості, наприклад, якщо когось у групі ігнорують або ставлять у невідгідне становище, може викликати образу та зруйнувати стосунки.

Що означає доброчесність (integrity)? (Визначення поняття «доброчесність» взято з Посібника для керівника «Розбудова доброчесної та ефективної організації», розробленої НАЗК).

В англійській мові термін integrity має два ключових визначення: цілісність та доброчесність (чесність).

У сенсі моралі integrity як доброчесність — це дії та рішення, що базуються на цінностях та принципах.

У контексті службової діяльності особа вважається доброчесною, якщо виконує свої обов'язки чесно, компетентно та у повному обсязі.

Другий компонент:

Розмежування понять «приватна сфера» та «публічна сфера»

Викладення поняття «приватна сфера» та «приватний сектор».

Усі ми живемо у світі, який можна умовно поділити на дві загальні сфери: публічну та приватну.

Публічна сфера — це сфера, пов'язана з взаємодією держави і суспільства. Сюди входять всі процеси, які регулюються державними інституціями, закони, що стосуються суспільного життя, та сфери, де держава активно втручається для забезпечення суспільного порядку і правопорядку.

Приватна сфера, натомість, стосується тих аспектів життя, які знаходяться поза безпосереднім контролем держави. Це все, що має індивідуальний або груповий характер: особисте життя, сімейні відносини, приватна власність, громадська активність, а також економічна діяльність. Вона є своєрідним простором свободи, де людина чи організація має право діяти самостійно, спираючись на власні цінності та принципи.

При цьому приватна сфера також поділяється на окремі **сектори**. Наприклад, ми можемо виділити економічну складову, культурну, освіту. Ці сектори, в свою чергу, можуть деталізуватися ще більше, що показує складність і багатогранність цієї сфери.

Таким чином, ми бачимо, що **приватний сектор** — це лише частина приватної сфери, але він є ключовим, коли мова йде про доброчесність у контексті бізнесу. Адже саме тут виникає необхідність забезпечення прозорості, відповідальності.

ІНТЕРАКТИВНЕ ЗАВДАННЯ:

Ставимо певне питання, якщо учень згодний частково він піднімає одну руку, якщо повністю — обидві, якщо ж зовсім не погоджується — руки не піднімаються. Після чого аналізуючи кількість піднятих рук, студенти можуть аргументувати свою думку. Вислухавши усіх бажаючих, учням дається можливість змінити думку.

1. Чи погоджуєтесь ви з тим, що приватні компанії повинні завжди говорити правду у своїх рекламних оголошеннях, навіть якщо це зменшить їхній прибуток?
2. Чи вважаєте ви, що приватні підприємці повинні поважати права своїх працівників, наприклад, виплачувати заробітну плату вчасно і надавати безпечні умови праці?
3. Чи вважаєте ви, що приватні підприємства повинні брати участь у благодійних проектах, щоб допомагати суспільству?
4. Чи погоджуєтесь ви з тим, що приватні компанії повинні пропонувати стажування для молоді, надаючи їм можливість отримати досвід і навички?

Третій компонент: Комплаєнс

Доброчесність обширне поняття і ми хочемо виокремити його саме в приватному секторі. Інструментарієм для досягнення доброчесної поведінки в бізнесі виступає комплаєнс, який допомагає в розбудові надійного бізнесу.

*Пояснення термінів та сутності поняття

Від англійської **compliance** («згода, відповідність») походить від дієслова to comply — «виконувати» — і буквально означає дотримання певних правил, вимог або умов.

У бізнесі комплаєнс це система правил, процедур та умов, спрямована на дотримання компанією та її працівниками законодавства, внутрішніх правил та етичних вимог, для попередження порушень, мінімізування ризиків і збереження репутації організації.

З метою координації та нагляду за виконанням антикорупційних заходів в організаціях існує посада Уповноваженого з доброчесності. Ця спеціально уповноважена особа користується різними законними способами збору відповідних даних та інформації для оцінки середовища і корупційних ризиків.

Основною роллю Уповноваженого з доброчесності у взаємодії з різними структурними підрозділами щодо розбудови доброчесності в організації є координація; розробка внутрішніх документів та процедур; навчання та просвіта; розгляд повідомлень про порушення, участь у розслідуваннях таких порушень та в житті відповідних заходів реагування; звітування та надання рекомендацій.

Отже, **комплаєнс** — це процес дотримання правил (які зазвичай сформовані у вигляді законів, інструкцій, наказів, етичного кодексу організації, внутрішньої документації). Є інструментом, за допомогою якого керівник має змогу досягти високих показників ефективності та конкурентоспроможності своєї організації, і таким чином створити етичне, доброчесне та стабільне середовище для розвитку, де кожен учасник відчуватиме свою відповідальність перед суспільством і майбутніми поколіннями.

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ДОБРОЧЕСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ АБО ЧОМУ ВАРТО БУДУВАТИ БІЗНЕС НА ПРИНЦИПІ ДОБРОЧЕСНОСТІ?

1. **Безпека** — у зв'язку з відсутністю причин для переслідувань та контролю з боку держави, організація уникає тяганини в суді або інших контролюючих органах, накладення штрафів за рахунок ефективного внутрішнього контролю та управління ризиками.

Приклад: Загальна сума збитків, понесених лише державними підприємствами України від корупції у 2019 — 2021 роках, оцінюється у більш ніж 20 млрд гривень. Їхні керівники перебувають під сотнями розслідувань та залучені у тисячі судових справ.

2. **Ефективність** — через те, що комунікація розгалужена та налагоджена, підприємство, установа або організація з мінімальними витратами ресурсів досягає поставлених цілей, швидко реагує на всі види внутрішніх та зовнішніх викликів, постійно розвивається, покращує керованість.

Приклад: Сортувальний центр «Укрпошти» в Херсоні зазнав обстрілу та був пошкоджений зранку 21.03.2023, проте за кілька годин після того він вже продовжив свою роботу.

3. **Позитивна репутація** — формує довіру, полегшує співпрацю з постачальниками, партнерами, контролюючими органами, дає змогу залучати кращих співробітників.

Приклад: 78% покупців хочуть купувати товари у компаній з гарною репутацією. І тільки 9% людей готові щось купити у компанії з поганою. 70% людей висловлюють готовність працювати в компанії з високим репутаційним індексом і тільки 11% — у компанії з низьким. 46% шукачів роботи вказують на те, що корпоративна культура є ключовим фактором при виборі місця працевлаштування.

ІНТЕРАКТИВНЕ ЗАВДАННЯ:

Класифікація доброчесності та комплаєнсу.

*Завдання проводиться у застосунку Learning Apps

ІНТЕРАКТИВНЕ ЗАВДАННЯ 2

Застосування кейс-методу та методу рольової гри

Суть гри: ментори ділять учнів на 3 команди (саме ментори обирають склад команд), кожна команда має по 1-ій картці (додаток 4) з детальним описом кейсу. Члени команди обговорюють кейс та разом формують, описують на фліпчартах (за потреби) та озвучують відповіді на питання до кейсів.

Кейси:

1. Фірма вирішує укласти контракт із підрядником, який обіцяє найнижчу ціну за закупівельний матеріал, але відомо, що він платить робітникам свого підприємства зарплати «в конвертах», уникаючи сплати податків.
2. Компанія вимагає, щоб усі працівники у вільний від роботи час відвідували серію щорічних тренінгів з основ етичної поведінки та доброчесності. При цьому робітник має самостійно сплатити внесок за участь в тренінгах, а керівник компанії зняв з себе зобов'язання відшкодовувати витрачені працівниками кошти.
3. Працівник логістичної компанії, уповноважений підписувати контракти від її імені, уклав договір з транспортною фірмою свого давнього друга. Під час тендеру він представив аналітичні матеріали, які переконливо доводили економічну вигідність саме цього перевізника, хоча насправді вартість перевезень була дещо завищена. Керівництво схвалило пропозицію, не підозрюючи про приховані дружні відносини та неформальні домовленості між працівником та власником транспортної компанії.

Питання до кейсів:

1. *Визначте, проявом якої поведінки є дана ситуація: доброчесної/недоброчесної.*
2. *Якщо на вашу думку даний випадок є проявом недоброчесної поведінки, сформулюйте та аргументуйте спільну позицію команди.*
3. *Як слід діяти сторонам, щоб ця ситуація стала прикладом вияву доброчесної поведінки?*

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Проявляємо активну громадянську позицію разом

Підведення підсумків — квітка + пелюстки.

Мета: На основі думок учнів (пелюсток) сформувати цілісне (комплексне) поняття (квітку).

Ментори малюють маркером серединку квітки — «доброчесність у приватній сфері», видають дітям пелюстки від квітки. Під пелюстками розуміємо двосторонній кольоровий папір. На одній стороні паперу учні формують власне визначення поняття «доброчесність у приватній сфері» або описують асоціації, які в них викликає даний вираз; на іншій стороні паперу вони пишуть власне враження від уроку: його переваги та недоліки, рекомендації щодо покращення тощо. Пелюстки прикріплюються учнями за допомогою магнітів на дошку, що дозволяє узагальнити картину розуміння теми, побачивши цілу «квітку».

Дякуємо учням за активну участь і прощаємося

ДОДАТКИ ДО УРОКУ:

